

Årsrapport

for NORTØMMER FSC® – gruppe.

(FSC – C103857)

2018

Introduksjon.

NORTØMMER har i 2010 - 2011 etablert en gruppe av eiendommer for felles FSC®-sertifisering. Gruppen fikk sertifikat første gang 28. mars 2011. Gruppen er senere endret, ved at noen har kommet til og to gått ut.

FSC-gruppen som organiseres av NORTØMMER består pr. 1. januar 2019 av følgende eiendommer:

Eiendom	Kontaktperson	Adresse	Kommune for hovedkontor	Nett-adresse	Areal totalt	Areal produktivt.
Løvenskiold Fossum	Sten Roger Thorstensen; roger@l-fossum.no	Boks 206 Sentrum, 3701 Skien	Skien	<a href="http://www.lfossu
m.no">www.lfossu m.no	330.000 da	220.128 da
Losby Bruk AS	Erling Bergsaker erling.bergsaker@norskog.no	Losbyveien 241, 1475 Finstadjordet	Lørenskog	<a href="http://www.losby
ruk.no">www.losby ruk.no	44.000 da	39.000 da
Fritzøe Skoger	Eivind Skurdal es@fritzoeskoger.no	Industrivegen 24, 3748 Siljan	Siljan	<a href="http://www.fritzo
e-skoger.no">www.fritzo e-skoger.no	562.000 da	428.000 da
Mathiesen Eidsvold Værk ANS	Øystein Løvli Oystein.lovli@mev.no	Brustadvegen 15, 2090 Hurdal	Hurdal	www.mev.no	358.000 da	297.000 da
Maarud Gaard, Skogene	Håkon Røer hroer@maarudgaard.no	Maarudvegen 108 2114 Disenå	Sør Odal	<a href="http://www.maarud
gaard.no">www.maarud gaard.no	70.000 da	60.000 da
Sum					1.364.000 da	1044.000 da

Ettersom vi ennå ikke har noen nasjonal FSC-standard i Norge, er gruppen sertifisert i henhold til en generisk FSC standard, definert av Soil Association Woodmark. Gruppen har etter 2011 hatt årlige eksterne revisjoner, gjennomført av Orbicon ved Karina Kitnæs. I 2018 ble 4 involverte eiendommer revidert, samt NORTØMMER sitt arbeid med organisering og oppfølging av gruppen, inklusive interne revisjoner. Alle eiendommer har i tillegg hatt internrevisjon minst en gang i 2018.

Aktivitet 2018

Avvirkning fordelt på hovedsortiment

Eiendom	Samlet avvirkning	Gjennomsn. Avv. siste 5 år.	Tilvekst	Sagtømmer	Massevirke	Løvtrevirke	Energivirke
Løvenskiold Fossum	36991 m3	39700 m3	93000 m3	23126 m3	10536 m3	1916 m3	1413 m3
Fritzøe Skoger	70500 m3	67600 m3	180000 m3	42250 m3	18350 m3	2100 m3	7800 m3
MEV skoger	78068 m3	62007 m3	149901 m3	44138 m3	28836 m3	2345 m3	2749 m3
Maarud Gaard Skoger	13355 m3	12465 m3	32730 m3	7101 m3	4501 m3	1397 m3	356 m3
Losby Bruk	4135 m3	3413 m3	15100 m3	2719 m3	1265 m3	112 m3	40 m3
Sum	203049 m3	185185 m3	470731 m3	119334 m3	63488 m3	7870 m3	12358 m3
Andel	-		43 %	59 %	31 %	4 %	6 %

Avvirkning fordelt på treslag

Eiendom	Samlet avvirkning	Gran	Furu	Løv	Uspesifisert
Løvenskiold Fossum	36991 m3	28482 m3	5180 m3	1916 m3	1411 m3
Fritzøe Skoger	70500 m3	58900 m3	1700 m3	2100 m3	7800 m3
MEV skoger	78068 m3	72203 m3	771 m3	2345 m3	2749 m3
Maarud Gaard Skoger	13355 m3	7358 m3	4244 m3	1397 m3	356 m3
Losby Bruk	4135 m3	3980 m3	4 m3	152 m3	0 m3
Sum	203049 m3	170923 m3	11899 m3	7910 m3	12316 m3
Andel	-	84 %	6 %	4 %	6 %

Det er i 2018 i ungskogpleien ikke brukt kjemiske sprøytemidler for ordinær bekjempelse av uønsket vegetasjon. For bekjempelse av rødhyll (svartelistet art) er det gjort noe bakkebasert punktsprøyting med Glyfosat, totalt 60 liter. Rotstop (biologisk middel mot råte) er i noen grad benyttet ved avvirkning og tynning, med totalt 3,9 kg.

I tillegg er det i noen grad benyttet planter behandlet med Merit Forest, for å styrke overlevelsen i forhold til snutebilleangrep. Omfanget av Merit Forest har gått ned fom følge av gradvis overgang til bruk av voksbehandlede planter. Tilbudet av voksbehandlede planter er økende, og kvaliteten på denne behandling er i bedring. Erfaringene med voksbehandlede planter er imidlertid blandet, og det er fortsatt behov for utvikling av denne metoden for å øke beskyddelsesgraden.

Skogens tilvekst, foryngelse og generelle tilstand.

Tilveksten på eiendommene er som det fremgår av matrisen ovenfor nå registrert til totalt 465.000 m3. Samlet avvirkning av nyttbart virke er for 2018 tilsvarende 203 049 m3. Avvirkningen utgjør 43 % av tilveksten. Avvirkningsnivået gik noe opp i 2018 sammenliknet med foregående år, som er naturlig vurdert ut i fra utviklingen i tømmerprisen dette året. Selv etter korrigering for miljøhensyn og topp, svinn og avfall, blir årlig uttak likvevel vesentlig lavere enn tilveksten. Nivået på tilveksten er preget av det på eiendommene er stor andel skog i de alterklassene som gir høyest tilvekst. Tilveksten vil da bli høyere enn avvirkningspotensialet. Hogskvantumet oppfattes å være innenfor det som kan oppfattes

som bærekraftig i økonomisk og biologisk forstand, med d trygg margin. Avvirkningspotensialet må forventes å stige ed nærmeste år.

Alle eiendommene har skogbruksplan. Alle eiendommer, har også planen i en databaseløsning knyttet til digitalt kart. Plan og kart oppdateres rutinemessig, for å ha oversikt over ressursituasjonen, nødvendige skogkulturtiltak og å unngå avvirkning ut over produksjonsgrunnlag.

Uplantede arealer eller arealer hvor naturlig foryngelse ennå ikke er etablert (h.kl. 1) på eiendommene følges opp fortløpende. På eiendommene totalt er andelen h.kl. I i interevallet 0,1 til 3 %, som er klart innenfor normalt omfang, sett i forhold til normal ventetid fra hogst til etablering av ny skog. Problemet med snutebilleskader på ungskog er økende og enkelte av eiendommene, blant annet på Løvenskiold Fossum og Losby Bruk. Omfang av skogkultur blir fulgt opp ved intern- og eksternrevisjoner på eiendommene. Samlet omang av utført planting på en denkelte eiendom, samt gjennomførte foryngelseskontroller, indikerer en tilstrekkelig planteaktivitet for å opprettholde skogproduksjonen, samt etterleve sertifiserings- og lovpålagte krav til skogkultur.

På Løvenskiold Fossum og Fritzøe skoger er beite-skader på ung granskog fra hjort, et økende problem.

Omfanget av beiteskader etter elg synes å være fallende på de fleste eiendommene. Dette er en konsekvens av lavere elgstamme, delvis på grunn av store rovdyr.

Råtesituasjonen på eiendommene er en økende bekymring. Vi har ikke statistikk for råtesituasjonen konkret fra eiendommene, men inntrykket er at dette er et økende problem spesielt på høyproduktiv granskog. Dette har ført til redusert tynningsaktivitet på denne type arealer.

Generelt om overvåking av skogsituasjonen, inklusive flora og fauna.

Overvåking av skog og natursituasjonen på eiendommene skjer primært av eiendommene selv, både gjennom den daglige forvaltning og gjennom registreringer for utarbeidelse og oppdatering av skogbruksplaner med tilhørende kart og ressursoversikter. I tillegg er det ulike samarbeidsordninger og registreringer som organiseres av offentlige etater.

Type kontroll/overvåking	
Kontroll av verneområder, som nasjonalparker, reservater og landskapsvernområder.	Gjennomføres i hovedsak av statens naturoppsyn. Eiendommene varles om det er noe spesielt som de må følge opp. Eiendommene varsler til Fylkesmannen/SNO i tilfeller de identifiserer forhold som krever avklaring eller oppfølging.
Foryngelse	Følges opp av skogbruksetaten i form av foryngelseskontroll, som gjennomføres på et utvalg av alle hogstfelt. Eiendommene varles når det er identifisert forhold som krever spesiell oppfølging. Foryngelsen sjekkes både i forhold utført arbeid, tilslag og eventuelle skader på foryngelsen.
Foryngelse	Foryngelsen følges i tillegg opp av den enkelte eiendom, som normalt sjekker alle foryngelsesfelt i løpet av 2 – 4 år etter planting. Kontrollen går spesielt på tilslag på gjennomført planting, etablering av naturlig foryngelse og eventuelle skader eller avgang på planter.

Beiteanalyser	Gjennomføres særlig med tanke på hjortevilt og fortilgang. Gjennomføres ofte for større områder enn enkelteiendom, og ofte i samarbeid med hele storvall eller elgregioner. Dette utføres hvert 2. til hvert 4 år. Beiteanalysene gir vesentlig del av kunnskapsgrunnlaget for hjorteviltforvaltningen.
Vektutvikling vilt	Følges opp gjennom veien av alt felt vilt, som organiseres av grunneier/jaktansvarlig, og rapporteres til hjorteviltregisteret. Vektutviklingen danner sammen med beiterregistreringen basis for en bærekraftig hjorteviltforvaltning. Resultater finnes på hjorteviltportalen. (http://www.hjortevilt.no/)
Kontroll av nøkkelbiotoper	Gjennomføres løpende etter hver hogst, når det er hogget inn mor nøkkelbiotop, for å sjekke at biotopen ikke er hogget. Overvåking av nøkkelbiotoper gjøres i tillegg gjennom utvalgsbefaringer gjerne koblet til befaringer som også dekker andre formål, samt flyfotokontroller, når nye ortofoto foreligger.
Oppfølging av rovvilt	Følges opp av SNO og diverse FoU-prosjekter, som Gaupeprosjektet (NINA). Resultater rapporteres på rovviltportal http://www.rovviltportalen.no/ , www.rovbase.no og prosjektenes hjemmesider, som http://scandlynx.nina.no
Viltbiotopkontroller	Gjøres delvis i egen regi med bruk av viltkamera og i samarbeid med lokale interessenter som jakt og fiskeforenger og lokale ornitologer
Fiske og vannkvalitet.	Overvåkes gjerne i samarbeid med lokale interessenter som Jakt og fiskeforeninger.

HCV arealer.

Eiendommene har følgende omfang av HCVF-arealer:

Eiendom	Totalt areal HCVF	Areal hvor ingen hogst tillates	Areal hvcor det kan tillates noe hogst	HCV arealets andel av samlet areal
Løvenskiold Fossum	45 595 da	45 595 da	-	14 %
Losby Bruk ANS	4 863 da	4 078 da	785 da	11,3 %
Fritzøe Skoger	68 803 da	67 103 da	1 700 da	12,2 %
MEV skoger	37 730 da	18 933 da	18 797 da	10,6 %
Maarud Gaard skoger	9 026 da	4 497 da	4 529 da	12,5 %
Sum	166 017 da	140 206 da	25 811 da	12,2 %

Nøkkelbiotoparealene følges opp fortløpende. Det er sterk fokus på å unngå å ødelegge disse når det planlegges hogst i tilgrensende arealer. Alle HCV arealene er videre suksessivt fulgt opp i forhold til risiko for ektern påvirkning, med kontroll på flybilder, avvirkningslogger og etter behov feltkontroller i samsvar med de overvåkingsplaner som er laget for eiendommene. Resultatene viser at områdene er intakt. Det er ikke i 2018 registrert vesentlige feilhogster, og heller ikke andre uforutsette hendelser som påvirker artsmangfoldet. Det som er registrert av menneskelig påvirkning er noe hogst av enkelttrær for tilrettelegging for friluftsliv. For øvrig er det registrert stedvis økning i omfang av snøbrekkskader også innenfor HCV områder, samt økt omfang av død ved.

Eiendommene og sammensetningen av HCV arealene er nærmere beskrevet i eiendommens landskapsplaner som i sin helhet er lagt ut på eiendommens hjemmesider.

Sammensetning og observerte endringer i flora og fauna.

For å følge opp utviklingen i skogsituasjon, flora og fauna, gjennomføres en systematisk overvåking, jfr beskrivelsen ovenfor.

Beiteundersøkelsene indikerer for flertallet av eiendommene et noe redusert beitepress og økning i forekomstene ROS-arter.

Utviklingen i i ungskogfelt varierer mellom eiendommene. Både Losby Bruk og Løvenskiold Fossum har de siste år hatt en del utfordringer knyttet planteavgang på grunn av snutebilleangrep de siste år, inklusive 2018. På Matiesen Eidsvold Værk viser overvåkingsresultatene fra 2017 og 2018 at det er økende omfang av skader på plantefelt som følge av storfebeite i skogen. På Løvenskiold Fossum er det også registrert økende omfang av beiteskader av elg ungskogfelt av furu.

Skogbrann ble registrert på flere av eiendommene sommerne 2018, men ingen store tilløp.

Særlig på eiendommene i Vestfold er det registrert en del toppbrekk fra vintern 2017/18. Tørkesommeren 2018 sammen med toppbrekk-situasjonen har bidratt til økt omfang av skogskader, både i form av billeangrep og tørkeskader, samt kombinasjon av dette.

Utviklingen i dyreverker registreres på eiendommene fra hver jakt for å følge opp kondisjonen til viltstammen. Vektutviklingen spesielt for elgkalver, er noe variert mellom eiendomme. På flere av eiendommene er det registrert en vekt nedgang i 2018 som antas å ha sammenheng med tørkesommeren dette året.

For flere av eiendommene registreres øking i forekomst av svartelistede arter med stor spredningsevne. Dette gjelder særlig rødhyll, kjempespringfrø og tromsøpalme. Konkrete tiltak gjennomføres for å bekjempe disse. Rødhyll er i stredvis ferd med å utvikle seg til et problem. Denne arten er krevende å bekjempe effektivt med manuelle metoder. FoU-prosjekt utført av Fylkesmannen i Akershus og NIBIO, konkluderer med at den klart mest effektive bekjempelsen av rødhyll er sprøyting i august. Aktuelt sprøytmiddel er i tilfelle glyfosat-baserte midler. Dette er benyttet for bekjempelse av rødhyll på en av eiendommene.

Store rovdyr i form av ulv og gaupe har vi på flere av eiendommene. Ulv finnes som fast etablering på Losby Bruk og på Maarud. På MEV er det streifdyr av ulv. Gaupe har vi på alle eiendommene.

Stammen av hønsefugl oppfattes som relativt god, og stabil, spesielt for storfugl.

Beverstammen er redusert på Losby Bruk, som antas å være en konsekvens av predasjon fra ulv.

Rådystammen registreres som øket på flere av eiendommene, som antas å skyldes flere år med relativt milde vintre, til tross for relativt mye snø i 2017.

Stammen av rovfugl, ikke minst hønsehawk oppfattes også som stabil til økende, og har i noen grad økt i takt med økt bestand av hønsefugl. På Løvenskold Fossum er det registrert økende bestand av rovfugl som er vurdert å være medvikrende til noe redusert bestand av småfugl.

Kommunikasjons med omverden.

Alle eiendommene hvor det har vært skogbruksaktivitet har i løpet av 2018 vært gjennomført relevante kommunikasjonstiltak med andre brukergrupper.

Eksterne henvendelser relatert til skogforvaltningen loggføres på eiendommene og rapporteres. Det er samlet loggført 12 henvendelser for 2017, men det er noe ulik praksis på hvor enkle henvendelser som blir loggført. 3 av henvendelsene kan klassifiseres som klager, men ingen kan sies å være alvorlige forhold. Det er stor spredning på tema for klagene. Temaene er:

- Hogstøkning og hogstform
- Kvistryding etter hogst

Den sosiale påvirkning av virksomheten i 2017 oppfattes ikke å skille seg fra det generelle bildet som er belyst i gruppens analyse av sosial påvirkning, hvor hovedpunktene gjengis nedenfor:

Skogbruksaktivitet på eiendommene	Det hogges totalt sett vesentlig lavere volum enn tilvekst, og volum og CO2 binding økes på alle eiendommer. Alle eiendommer bidrar til lokal forsyning av "kortreist" ved.
Årlig kommunikasjon på eiendomsnivå med aktuelle eksterne brukergrupper.	Gjennomgående god kommunikasjon. 4 av eiendommer driver areal i mye brukte turområder, hvor det tas en del hensyn og liten konflikter registreres.
Årlig jakt- og fiske-aktivitet på eiendommene.	Jakt og fiskeforvaltningen totalt sett oppfattes å være bærekraftig. Bortsett fra storviltjakt, som av naturlige grunner ikke kan være åpent for alle, er det god tilgjengelighet for jakt og fiske for allmenheten på eiendommene.
Utmarkstilbud for øvrig på eiendommene i gruppen.	Det er god tilgang for allmenheten på eiendommene.

Oslo juli 2019.

NORTØMMER

Erling Bergsaker